

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1787

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Alen Posavac iz Osijeka, kojeg zastupa Zoran Mataić, odvjetnik iz Slavonskog Broda, na sjednici održanoj 14. srpnja 2016. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je Alen Posavac iz Osijeka, kojeg je u ustavnosudskom postupku zastupao Zoran Mataić, odvjetnik iz Slavonskog Broda (u daljnjem tekstu: podnositelj).

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Županijskog suda u Varaždinu, Stalne službe u Koprivnici broj: Gž-4500/14-2 od 5. veljače 2015. Tom je presudom odbijena kao neosnovana žalba podnositelja i potvrđena presuda Općinskog suda u Varaždinu, Stalne službe u Ivancu broj: P-1212/13-17 od 12. lipnja 2014. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda).

Navedenom prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev podnositelja kojim je tražio da mu tuženica Republika Hrvatska s osnove naknade neimovinske štete isplati iznos od 118.900,00 kuna (pobliže navedeno u točki I/ izreke). Točkom II/ izreke iste presude naloženo je podnositelju da tuženici Republici Hrvatskoj naknadi parnične troškove u iznosu od 14.250,00 kuna.

2. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis Općinskog suda u Varaždinu, Stalne službe u Ivancu broj: P-1212/13.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

3. Predmet parničnog postupka koji je prethodio ustavnosudskom bio je podnositeljev tužbeni zahtjev protiv tuženice Republike Hrvatske radi naknade nematerijalne štete nastale povredom prava osobnosti (pravo na tjelesni, psihički i duševni integritet, te pravo dostojanstva) za vrijeme njegovog izdržavanja kazne zatvora u Kaznionici u Lepoglavi u razdoblju od 28. travnja 2010. do 29. siječnja 2012.

Podnositelj je tijekom izdržavanja kazne zatvora (koju je započeo u listopadu 2007. godine u Zatvoru u Osijeku) u više navrata premještan iz pojedinih kaznionica, odnosno zatvora u Republici Hrvatskoj (Rijeka, Glina).

Na izdržavanju kazne zatvora podnositelj se nalazi u Kaznionici Lepoglava od 28. travnja 2010. u koju je premješten iz Zatvora u Osijeku.

4. Nakon provedenog dokaznog postupka Općinski sud u Varaždinu, Stalna služba u Ivancu odbio je podnositelja s tužbom i tužbenim zahtjevom jer je utvrdio da podnositelj nije dokazao pretpostavke za dosuđivanje pravične novčane naknade zbog povrede prava osobnosti iz članka 1100. Zakona o obveznim odnosima (»Narodne novine« broj 35/05., 41/08. i 78/15.; u daljnjem tekstu: ZOO).

S tim u vezi, prvostupanjski sud je u osporenoj odluci, između ostalog, istaknuo:

»(...) sud je utvrdio da činjenica smještaja tužitelja u neodgovarajućim spavaonicama a u odnosu na propisanu kvadraturu ne znači da je time bio izložen nečovječnom ili ponižavajućem postupanju tuženika a koji bi uzrokovalo neimovinsku štetu zbog povrede prava osobnosti odnoseći se na dostojanstvo, te duševno i tjelesno zdravlje. Ovakovi uvjeti i postupanje tuženika u odnosu na smještaj tužitelja u prijemnom vremenu ne mogu potpasti pod domašaj čl. 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a niti mogu predstavljati povredu ... propisa iz ZIKZ-a i ZOO-a, a koje je tužitelj u svojoj tužbi naveo, odnosno takovo postupanje nema stupanj težine i ne može se podvesti pod mučenje, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje jer imajući u vidu ukupnu kvalitetu života tužitelja u prijemnom vremenu u konkretnoj ustanovi i mogućnost njegovog boravka i organizacije života i u drugim prostorima, sud zaključuje da nije došlo do povrede njegovih prava osobnosti, a u odnosu na duševno i tjelesno zdravlje iz razloga što je tužitelj primjereno liječen, te zbog takovog liječenja nisu nastupile nikakve zdravstvene posljedice. Iz priložene medicinske dokumentacije i iskaza svjedoka ... proizlazi doista da je tužitelju kroz cijelo razdoblje boravka u Kaznionici Lepoglava pružena sveobuhvatna pomoć, čak štoviše da je povrh ordiniranih lijekova tužitelj tražio i druge lijekove prema svojoj vlastitoj prosudbi, a utvrđeno je da su bolesti koje je tužitelj spominjao već otprije postojale kod tužitelja odnosno prije dolaska u Kaznionicu, a s obzirom da se radi o ovisniku kako je to opisano po svjedoku dr. Mihovilović Juraju, a bolest jetre ... nikada nije dijagnosticiran ... Konačno tužitelj u prijemnom vremenu, a što su potvrdili ... svjedoci nikada nije iznosio pismene prigovore na nehumani smještaj u Kaznionici i na neadekvatno liječenje a kojim bi bilo pogoršano njegovo zdravstveno stanje. S obzirom da je sud sve ove činjenice utvrdio na temelju provedenog dokaznog postupka i uvida u liječničku dokumentaciju odbio je prijedlog za provođenje psihijatrijskog vještačenja, a također i očevida u Kaznionici Lepoglava, jer je provođenje ovih dokaza na sporne okolnosti ocijenio nepotrebnim. Tako je sud ocjenjujući ukupnu kvalitetu života tužitelja u konkretnoj ustanovi utvrdio da u prijemnom vremenu nije povrijeđeno njegovo pravo osobnosti na dostojanstvo zatvorenika i na njegovo duševno i tjelesno zdravlje ... Sud je kod odlučivanja u ovom slučaju primijenio odredbu čl. 1100. st. 1. ZOO-a, a u kojoj je regulirano da će u slučaju prava osobnosti, ako sud nađe da težina povrede i okolnosti slučaja to opravdavaju dosuditi pravičnu novčanu naknadu.

U konkretnom slučaju sud je utvrdio da težina povrede i okolnosti ovog slučaja ne opravdavaju dosuđenje naknade štete tužitelju, a iz toga razloga je njegov tužbeni zahtjev odbio u cijelosti kao neosnovan.«

4.1. Povodom podnositeljeve žalbe, Županijski sud u Varaždinu, Stalna služba u Koprivnici presudom broj: Gž-4500/14-2 od 5. veljače 2015. odbio je podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu.

U obrazloženju svoje presude drugostupanjski sud je istaknuo:

»(...) Prvostupanjski sud je na temelju izvedenih dokaza utvrdio da je točno da tužitelj u Kaznionici Lepoglava boravi u prostorijama koje nisu u potpunosti adekvatne svojom površinom s obzirom na broj zatvorenika u toj prostoriji, no međutim u odnosu na ostale tvrdnje tužitelja utvrđuje da one nisu točne. Sud je naime, utvrdio da je tužitelju pružana adekvatna liječnička skrb, da je u nekoliko navrata dobivao uputnicu za preglede u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, no međutim, tužitelj je odbijao odlazak pravdajući se većim brojem zatvorenika koji se prevoze u tom slučaju. Također sud je utvrdio da su higijenski uvjeti u kaznionici primjereni i da nije točna tvrdnja tužitelja da pribor za jelo nije opran, a isto tako da dio prostorije koji je predviđen za obavljanje higijene nije odvojen od ostalog dijela prostorije u kojoj borave zatvorenici. Također sud je utvrdio da je tužitelju omogućeno bavljenje sportskim aktivnostima za vrijeme boravka u kaznionici, da može po svom izboru gledati TV program u za to predviđenim prostorima ... da se prostorije u kojima borave zatvorenici redovno provjetravaju i da nije točno da tužitelj boravi u nehumanim uvjetima kako tvrdi. Sama činjenica što prostori u kojima borave zatvorenici svojom površinom odnosno kvadraturom ne odgovaraju propisima, ne čine zahtjev tužitelja osnovanim, jer se moraju sagledavati u svojoj ukupnosti i s obzirom na sve utvrđeno prvostupanjski sud je utvrdio da uvjeti u kojima boravi tužitelj i postupanje tuženika u odnosu na smještaj tužitelja u Kaznionici u Lepoglavi, ne mogu potpasti pod domašaj čl. 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a niti mogu predstavljati povredu odredaba Zakona o izvršenju kazni zatvora i Zakona o obveznim odnosima te takvo